**Liikenne- ja viestintäministeriö** MINVA LVM2019-00085

KOO Orjasniemi Tiia(LVM), Mäntyniemi Maaria(LVM) 20.02.2019

JULKINEN

Viite

Asia

**Epävirallinen televiestintäministerikokous 1.3.2019**

EU-puheenjohtajamaa Romania järjestää epävirallisen televiestintäministerikokouksen Bukarestissa 1.3.2019. Kokouksessa Suomea edustaa hallitusneuvos Mikael Nyberg liikenne- ja viestintäministeri Anne Bernerin sijaisena.

Kokouksen pääteemoja ovat Euroopan digitaalistrategia vuoden 2020 jälkeen ja tekoäly. Alustavan agendan mukaan kokouksessa keskustellaan digitaalisen ympäristön kehittämisestä ja EU:n digitaalistrategiasta tulevaisuudessa. Suomi katsoo, että digitaalitalous tulee nähdä integraalisena osana sisämarkkinaa eikä erillisenä kokonaisuutena. Suomi pitää tärkeänä, että EU-tason yhteistyö suuntautuu laajasti datan hyödyntämistä edistäviin toimiin ja sektorit ylittävään tarkasteluun, jotta EU:n digitaalitaloudesta muodostuu tehokas, oikeudenmukainen ja toimiva.

Toisena aiheena kokouksessa keskustellaan tekoälystä ja tekoälyn käyttöönottoon valmistautumisesta Euroopassa. Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa luodaan tekoälyn soveltamiselle ja yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn kehitykselle suotuisa toimintaympäristö, joka kannustaa investointeihin. Suomi pitää toimivaa datataloutta välttämättömänä tekoälyn laajamittaisen käyttöönoton kannalta, ja sitä kautta keskeisenä tekijänä Euroopan kilpailukyvyn kehittämisessä. Suomi painottaa teknologianeutraaliutta ja algoritmien läpinäkyvyyttä ihmiskeskeisen ja avoimen datatalouden edistämiseksi.

Epävirallisen televiestintäministerikokouksen yhteydessä järjestetään lisäksi itäisen kumppanuuden ministerikokous digitaloudesta 28.2. Bukarestissa. Kokouksen aiheena on digitalouden edistämiseen liittyvät mahdollisuudet ja haasteet itäisissä kumppanuusmaissa.

**Alustava asialista:**

1. Keskustelu Euroopan digitaalistrategiasta vuoden 2020 jälkeen s. 3

2. Keskustelu tekoälystä s. 8

**Liikenne- ja viestintäministeriö** PERUSMUISTIO LVM2019-00065

TTI Rastas Taru(LVM) 18.02.2019
JjulkinenJULKINEN

Asia
**Euroopan digitaalistrategia vuoden 2020 jälkeen; keskustelu**

Kokous
Epävirallinen televiestintäministerikokous 01.03.2019

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallinen televiestintäministerikokous Bukarestissa 1.3.2019.

Puheenjohtajavaltio Romania valmistelee epävirallisen ministerikokouksen keskustelujen pohjaksi tausta-asiakirjaa, mutta sitä ei ole vielä toimitettu. Alustavien tietojen mukaan aiheena on digitaalistrategian tulevaisuus.

EU:n digitaalista kehitystä on lähes kymmenen vuoden ajan ohjannut komission Eurooppa 2020-strategia ja sen pohjalta julkaistu tiedonanto EU:n digitaalistrategiasta (KOM(2010) 245 lopullinen, 19.5.2010, E 54/2010 vp), Digitaalisten sisämarkkinoiden strategia (COM (2015) 192 final, 6.5.2015, E 21/2015 vp) sekä EU:n datatalouden tiedonannossa (COM(2017) 9 final, 10.1.2017, E 8/2017) ja Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian väliarvion tiedonannossa (COM(2017) 228 final, 10.5.2017, EJ 21/2017 vp) osoitetut toimet. Lisäksi asetus tiedon vapaa liikkuvuudesta on hyväksytty 14.11.2018 ((EU) 2018/1807).

Kaikilla näillä toimilla on yhteisenä tavoitteena ollut luoda linjauksia, lainsäädäntöä, ohjeistuksia ja ohjelmia, joiden avulla varmistetaan tieto- ja viestintäteknologioihin perustuvan talouden kasvuedellytykset ja markkinoiden toimivuus sekä datan saatavuutta ja liikkuvuutta EU:ssa.

Tällä hetkellä ei ole tiedossa EU:n suunnasta strategisia linjauksia ohjaamaan lähivuosina politiikkakokonaisuuksia digitaalisen ja datatalouden toimissa, johon vaikuttanee tulossa oleva komission vaihtuminen. Komissio on tuonut esille lähestymistapaa, joka perustuu perusoikeuksiin, ihmislähtöiseen teknologiaan ja datatalouteen Euroopan vahvuutena ja suuntana suhteessa globaaliin kilpailuun.

Suomi jatkaa vaikuttamista unionin seuraavaan viisivuotiskauteen. Yksi pääteemoista on kasvu – erityisesti sisämarkkinat ja kauppapolitiikka, joissa digitaalitalous on keskeisessä roolissa (E 107/2018 vp).

**Suomen kanta**

Keskustelujen tausta-asiakirjaa ei ole vielä toimitettu.

Suomi on tukenut vahvasti digitaalistrategian roolia Eurooppa 2020 –strategian lippulaivahankkeena ja tiedonannoissa esitettyjä toimia ja niiden yhteensopivuutta. Samoin EU:n t&k-rahoituksen tavoitteellista kohdentamista digi- ja datataloutta tukemaan on kannatettu. Digitaali- ja datastrategisissa toimissa Suomi on korostanut ihmis- ja kysyntälähtöisyyttä. Infrastruktuurien osalta kehityslinjana tulee olla yleiskäyttöiset teknologiat.

Digitaalistrategian osalta Suomi katsoo, että digitaalitalous tulee nähdä integraalisena osana sisämarkkinaa eikä erillisenä kokonaisuutena. Digitaalitalouden ajan sisämarkkinat mahdollistavat innovaatioiden, uusien palvelujen ja liiketoimintamallien kehittymisen. Datatalouden edelläkävijänä Suomi haluaa, että Euroopan sisämarkkinat toteutuvat datan liikkuvuuden ja yhteentoimivien markkinoiden kautta. Datan vapaa liikkuvuus tulee olla pääsääntö sisämarkkinoilla.

Datatalouden linjoina Suomi pitää erityisesti tärkeänä, että toimet edesauttavat dataperusteisen digitaalisen liiketoiminnan syntymistä ja vahvistavat datan käyttäjien mahdollisuuksia hallita heitä itseään koskevia tietoja. Suomi katsoo, että EU-tason yhteistyön tulee suuntautua laajasti datan hyödyntämistä edistäviin toimiin ja sektorit ylittävään tarkasteluun, jotta digitaalitalouden ajan sisämarkkinoista muodostuu tehokkaat, oikeudenmukaiset ja toimivat.

Suomi on pitänyt tärkeänä keskittyä toimenpidekokonaisuuksiin, joilla voidaan parantaa datan käyttöä, saatavuutta ja kokonaisvaltaista yhteentoimivuutta. Jos datatalouden sääntely-ympäristöä on tarpeen kehittää, lähtökohtaisesti on ensin tarkasteltava mahdollisuuksia selkeyttää olemassa olevaa sääntelyä.

Keskeiset teknologiset läpimurrot, kuten suurten tietoaineistojen analyysi, tekoäly, mobiliteetti, lohkoketjut, pilvipalvelut ja esineiden internet sekä näihin perustuvat digitaaliset prosessit ja palvelut perustuvat datan sujuvalle hyödyntämiselle verkostoissa ja arvoketjuissa. Uusien teknologioiden ja innovaatioiden edistämisessä uuden lainsäädännön tarpeellisuus tulee arvioida huolella ja ensisijaisesti tarkastella muita keinoja, kuten sopimusmekanismien ja standardien kehittämistä.

Suomi pitää tärkeänä, että datan tuottajien ja käyttäjien asemaa tarkastellaan laajasti ja, että dataa käsittelevissä arvoketjuissa eri osapuolten oikeudet ja vastuut selvitetään sekä pyritään määrittelemään selkeästi. Samalla tulisi varmistaa, ettei EU:n säädöstyössä luoda uusia yksinoikeuksia datan hallintaan.

**Pääasiallinen sisältö**

Eurooppa 2020-strategian tavoitteena on ollut tuoda relevantit päätöksentekotasot ja politiikat yhteen, jotta EU:ta voidaan luotsata kilpailukykyiseen ja kestävään kasvuun. Tätä kehitystä on vahvistettu Digitaalisten sisämarkkinoiden strategialla sekä EU:n datatalouden toimilla.

Euroopan datavetoisen talouden rakentaminen -tiedonanto annettiin 10.1.2017 (E 8/2017 vp) ja siinä käsiteltiin yleisellä tasolla EU:n datavetoisen talouden kysymyksiä ja kartoitettiin toimenpidevaihtoehtoja. Asetus tiedon vapaasta liikkuvuudesta on hyväksytty

14.11.2018. Asetus luo puitteita muiden kuin henkilötiedon vapaalle liikkuvuudelle Euroopan unionissa. Asetus on uutta sääntelyä, ja se kuuluu komission digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan: digitalisaation myötä datan hyödyntämisestä on tullut olennainen osa taloudellista toimintaa. Datalla tarkoitetaan ehdotuksessa muita tietoja kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja henkilötietoja. Henkilötietojen liikkuvuutta koskee jo henkilötietodirektiivi (95/46/EY) sekä yleinen tietosuoja-asetus (679/2016), jota on sovellettu toukokuusta 2018 alkaen.

Ehdotuksen tavoitteena on ensinnäkin poistaa datan vapaan liikkuvuuden esteet Euroopan unionissa, jotta datan hyödyntämistä voidaan tehostaa ja sisämarkkinoiden toimintaa ja läpinäkyvyyttä parantaa. Ehdotuksen tavoitteena on toiseksi helpottaa ammattikäyttäjien mahdollisuutta siirtää dataansa yhden palveluntarjoajan järjestelmästä toiseen. Ehdotuksen tavoitteena on kolmanneksi lisätä varmuutta datan saatavuuteen viranomaistoimintaa varten tilanteessa, jossa dataa säilytetään toisen jäsenvaltion alueella.

Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi annettiin 10.5.2017 (EJ 21/2017 vp.). Väliarvioinnissa kerrottiin muun muassa komission toimenpiteistä datatalouden osalta. Väliarvion pohjalta komissio antoi 25.4.2018 Kohti yhteistä eurooppalaista data-aluetta – tiedonannon (COM(2018) 232 final, E 27/2018). Tiedonannossa esitellään niin kutsutun kolmannen datapaketin toimenpiteitä: Komissio antoi ehdotuksen julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (nk. PSI-direktiivi) annetun direktiivin uudistamisesta, julkaisi päivitetyn suosituksensa tieteellisen tiedon saatavuudesta ja säilyttämisestä sekä julkaisi ohjeet yksityisen sektorin tietojen jakamisesta. Lisäksi komissio käynnistää keskustelut yksityisen sektorin tietojen saatavuudesta yleisen edun perusteella.

Tiedonannon taustalla on se lähtökohta, että datasta on tullut merkittävä raaka-aine ja innovaatioiden lähde. Data on myös olennainen tekijä uusille teknologioille, kuten tekoälylle ja esineiden internetille. Tämä kehityskulku näkyy eri sektoreilla, toimialoilla ja jäsenvaltioissa. Kasvun tukemiseksi on tärkeä edistää yhteisen data-alueen muodostumista Euroopan unionissa. Data-alueen kehittymiselle ja innovaatioiden tekemiselle keskeistä on datan saatavuus.

Yhtenä kulmakivenä datan saatavuudessa on julkinen data ja julkisella rahoituksella tuotettu data. Tämän data-aineiston saatavuutta on parannettu julkisen sektorin tietoja kokevan PSI-direktiivin uudistamisella, jonka tavoitteena on vähentää markkinoille tulon esteitä erityisesti pk-yrityksille mm. lisäämällä uusia datatyyppejä direktiivin piiriin.

Keskeinen osa tiedonantoa on datan jakamisen edistäminen. Datan jakamista tulee edistää yritysten välillä sekä toisaalta yritysten ja viranomaisten välillä. Datapakettiin kuuluva komission erillinen työpaperi antaa opastusta datan jakamiseen teknisellä, liiketoiminnallisella ja juridisella tasolla. Datan jakamisella tarkoitetaan tässä kaikkia mahdollisia tapoja ja malleja, jotka mahdollistavat pääsyn dataan ja sen siirtämiseen eri organisaatioiden välillä.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

**Kansallinen valmistelu**

MINVA-paketti:
EU19-viestintäjaosto; kirjallinen menettely 18.2.-19.2.2019
EU-ministerivaliokunta 22.2.2019

**Eduskuntakäsittely**

Valtioneuvoston E-kirjelmä (E 54/2010 vp) 24.6.2010
Sivistysvaliokunnan lausunto SiVL 12/2010 vp, 6.10.2010
Valtioneuvoston E-jatkokirjelmä 11.2.2013

Valtioneuvoston E-kirjelmä (E 21/2015 vp) 12.6.2015
Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunto LiVL 2/2015 vp, 23.6.2015
Valtioneuvoston E-jatkokirjelmä (EJ 21/2017 vp) 22.6.2017
Talousvaliokunnan lausunto TaVL 38/2017 vp, 13.9.2017

Valtioneuvoston E-selvitys (E 55/2016 vp) 16.6.2016
Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunto LiVL 12/2016 vp, 21.6.2016)

Valtioneuvoston E-selvitys (E 8/2017 vp) 15.2.2017

Valtioneuvoston E-selvitys (E 27/2018 vp) 2.5.2018
Sivistysvaliokunnan lausunto (SiVL 13/2018 vp 16.11.2018)

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 59/2017 vp) 19.10.2017
Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunto LiVL 26/2017 vp, 17.11.2017
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä (UJ 42/2017 vp) 13.12.2017

MINVA-paketti:
Suuri valiokunta 22.2.2019

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

**Taloudelliset vaikutukset**

Komission arvion mukaan vuonna 2020 EU:n datatalouden arvo kasvaa 643 miljardiin euroon (3,17 % BKT:stä), jos politiikkatoimet ja lainsäädäntö ovat sille suotuisia.

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

**Asiakirjat**

KOM(2010) 245 lopullinen
COM (2015) 192 final

COM(2017) 9 final
COM(2017) 228 final

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1807

COM(2018) 232 final
SWD(2018) 125 final

Puheenjohtajan tausta-asiakirjoja epävirallista ministerikokousta varten ei ole vielä toimitettu.

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Taru Rastas, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö, p. 0295 34 2617, taru.rastas@lvm.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

**Liikenne- ja viestintäministeriö** PERUSMUISTIO LVM2019-00066

TIO Engdahl Lotta(LVM) 18.02.2019
JULKINEN

Asia
**Tekoäly; keskustelu**

Kokous
Epävirallinen televiestintäministerikokous 01.03.2019

**U/E/UTP-tunnus**

## Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallinen televiestintäministerikokous Bukarestissa 1.3.2019.

Puheenjohtajavaltio Romania valmistelee keskustelujen pohjaksi tausta-asiakirjaa, mutta sitä ei ole vielä toimitettu. Alustavien tietojen mukaan aiheena on tekoälyn hyödyntämisen edellytykset.

Lokakuussa 2017 Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota luomaan eurooppalaisen lähestymistavan tekoälyyn. Huhtikuussa 2018 annettiin yhteinen tekoälyjulistus, jonka ovat allekirjoittaneet kaikki EU:n jäsenvaltiot ja Norja. Huhtikuussa 2018 komissio julkaisi myös tiedonannon Tekoäly Euroopassa (KOM(2018)237 final). Julistuksen ja tiedonannon pohjalta komissio ja jäsenmaat ovat valmistelleet Tekoälyn koordinoidun toimintasuunnitelman (KOM(2018)795 final), joka annettiin 7.12. 2018. Tiedonannon liitteenä julkaistiin yksityiskohtaisempi toimintasuunnitelma eurooppalaisen tekoälyn kehittämisen ja käyttämiseen 2018.

Euroopan komissio on lisäksi asettanut Komission tekoälyn korkean tason asiantuntijatyöryhmän, AI High-Level Expert Groupin, pohtimaan tekoälyn eettisiä pelisääntöjä. Ryhmä julkaisi 18.12.2018 luonnoksen tekoälyn eettisistä pelisäännöistä. Komission asettama asiantuntijaryhmä julkaisee lopullisen versionsa maaliskuussa 2019. Komissio vie tämän eurooppalaisen lähestymistavan globaalille areenalle.

## Suomen kanta

Keskustelujen tausta-asiakirjaa ei ole vielä toimitettu.

Tekoälyn koordinoidusta toimintasuunnitelmasta on annettu eduskunnalle E-kirje (E 118/2018 vp).

Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa luodaan tekoälyn soveltamiselle ja yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn kehitykselle suotuisa toimintaympäristö, joka kannustaa investointeihin. Euroopan kilpailukykyä tulee vahvistaa panostamalla EU-tasolla innovaatioihin, tutkimukseen, osaamiseen ja investointeihin. Suomi pitää hyvänä

toimintasuunnitelmassa asetettuja konkreettisia yhteisiä tavoitteita tekoälyn kehittämiselle ja laajamittaiselle käyttöönotolle.

On tärkeää, että EU-tason toimenpiteet ja tavoitteet tukevat kansallisia vahvuuksia tekoälyn keskeisillä soveltamisalueilla, kuten terveyden ja liikenteen sektoreilla ja kiertotaloudessa. Eurooppalaisessa tekoälyn toimintakehyksessä tulee luoda tarvittavat mekanismit mm. automaattiliikenteen yhteentoimivuuden, turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi. Samalla on tärkeää olla vaikuttamassa globaaleilla foorumeilla tekoälystä käytävään keskusteluun.

Suomi pitää digitaalitaloudessa erityisen tärkeänä datan saatavuuteen ja käyttöön panostamista. Toimiva datatalous ja tiedon liikkuvuus ovat välttämättömiä edellytyksiä tekoälyn laajamittaiselle käyttöönotolle. Henkilötietojen kohdalla EU:n uusi tietosuojasääntely luo hyvän pohjan datatalouden turvalliselle kehittämiselle, koska se vahvistaa luottamusta henkilötietojen asianmukaiseen käsittelyyn ja näin edistää tietojen saatavuutta. Eurooppaan tulee luoda kannustavia data- ja alustatalouden liiketoiminnan kehitys-, kokeilu- ja toimintaympäristöjä vauhdittamaan erityisesti yritysten alustatalouteen perustuvan arvonluonnin kehitystä. Digitaalitaloudessa alustoja ja niiden kautta tarjottujen palvelujen toimintaedellytyksiä tulee kehittää tarve- ja käyttölähtöisesti sekä tukea alustojen, tekniikoiden ja sektoreiden rajat ylittäviä yhteentoimivia innovaatioita ja ratkaisuja. Tulevaisuudessa avoimen tieteen kehityksessä painottuvat aiempaa voimakkaammin aineistojen ja menetelmien avaaminen. Laajojen data-aineistojen saamiselle tutkimuksen käyttöön on keskeistä yritysten ja yliopistojen kiinteä vuorovaikutus ja tutkimusyhteistyö.

Suomi on ollut mukana tekoälyn koordinoidun toimintasuunnitelman työstämisessä. Suomi kannattaa sen vuosittaista päivittämistä ja tarkempien tekoälyn käyttöönoton ja kehityksen edistymistä seuraavien indikaattorien kehittämistä. Tekoälyyn liittyville toimille on tärkeä asettaa konkreettiset vaikuttavuustavoitteet. Toteutuksen tulee olla tarvelähtöistä, korkeaan laatuun pyrkivää sekä ketterää ja hallinnolliselta taakaltaan mahdollisimman kevyttä. Tekoälyn lisäksi myös muiden nousevien teknologioiden tarjoamat mahdollisuudet on huomioitava.

Toimintasuunnitelma kattaa hyvin keskeiset tekoälyn kehittämisen toimenpidealueet. On huomioitava digitalisaation ja tekoälyn soveltamisen vaikutukset työmarkkinoihin ja panostettava digitaalisiin taitoihin ja osaamisen kehittämiseen. Suomi pitää tärkeänä myös, että tiedonannossa painotetaan perusoikeuksien ja eettisten periaatteiden kunnioittamista tekoälyn kehittämisessä, soveltamisessa ja hyödyntämisessä. On myös tärkeää, että EU toimii ihmiskeskeisen ja ihmisiä osallistavan lähestymistavan globaalina suunnannäyttäjänä. Kansalaisten luottamus teknologiaan on edellytys sen laajamittaiselle käyttöönotolle ja soveltamiselle. Suomi kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että kyberturvallisuus tulee yhä tärkeämmäksi tekijäksi tekoälyn turvallisuudelle. On myös tärkeää, että komissio tarkastelee eurooppalaisen lainsäädäntökehikon toimivuutta mm. tuoteturvallisuus- ja vastuukysymyksissä. Tekoälyn hyödyntäminen vaatii lainsäädäntöympäristön, joka on tarpeeksi joustava tukemaan innovaatioita mutta samalla takaa korkean kuluttajansuojan, tietosuojan ja tietoturvan tason.

Tekoälytoimia rahoitettaisiin Euroopan Unionin monivuotisen rahoituskehyksen 2021-2027 Digitaalinen Eurooppa- ja Horisontti Eurooppa -ohjelmista sekä EU-rahoitusta vastaavalla määrällä osallistuvien jäsenvaltioiden rahoituksella. Valtioneuvosto tarkentaa kantaansa tekoälytoimien rahoitukseen rahoituskehysneuvottelujen edetessä osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta. Suomi katsoo, että on tärkeää

huolehtia EU:n eri ohjelmien ja instrumenttien kuten Digitaalinen Eurooppa, Horisontti Eurooppa ja koheesiopolitiikka synergioista ja toisiaan täydentävästä kokonaisuudesta.

**Pääasiallinen sisältö**

Huhtikuussa 2018 julkaistiin yhteinen tekoälyjulistus, jonka ovat allekirjoittaneet kaikki jäsenvaltiot ja Norja. Huhtikuussa 2018 komissio julkaisi tiedonannon Tekoäly Euroopassa (KOM(2018)237 final). Julistuksen ja tiedonannon pohjalta komissio ja jäsenmaat ovat valmistelleet Tekoälyn koordinoidun toimintasuunnitelman.

**Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Norjan allekirjoittama tekoälyjulistus**

Jäsenvaltiot sopivat työskentelevänsä yhdessä tekoälyyn liittyvissä kysymyksissä, kuten kilpailukyvyn varmistamiseksi tekoälytutkimuksessa ja sen käyttöönotossa, sekä yhteiskunnallisten, taloudellisten, eettisten ja oikeudellisten asioiden työstämisessä yhdessä.

Tekoälyjulistus pohjautuu eurooppalaisen tutkimus- ja yritysyhteisön saavutuksiin ja investointeihin. Tekoälyyn perustuvia sovelluksia on jo nyt laajasti käytössä ja sen mahdollisuudet ovat merkittävät. On selvää, että teknologiasta on tulossa talouden kasvun ja koko yhteiskunnan keskeinen tekijä teollisuuden digitalisoinnin kautta.

**Komission tiedonanto: Tekoäly Euroopassa (2018). COM(2018) 237 final.**

Laskentateho, tiedon saatavuus ja algoritmien kehitys ovat tehneet tekoälystä yhden 2000-luvun strategisimmista teknologioista. Maailmanlaajuinen kilpailu on kovaa, joten vankka eurooppalainen toimintakehys on tarpeen.

Kaikkiaan yksityiset sijoitukset tekoälyalalla ovat Euroopassa jäljessä. Vuonna 2016 sijoituksia tehtiin 2,4–3,2 miljardilla eurolla, kun Aasiassa niitä tehtiin 6,5–9,7 miljardilla eurolla ja Pohjois-Amerikassa 12,1–18,6 miljardilla eurolla. On siis ratkaisevan tärkeää, että EU jatkaa sijoittamiseen kannustavan talousympäristön luomista ja käyttää julkista rahoitusta yksityisten sijoitusten lisäämiseen. Sen toteuttamiseksi EU:n on säilytettävä ja kasvatettava voimavarojaan.

Tekoälytiedonannossa kuvataan aloite, jonka tavoitteena on kehittää EU:n lähestymistapa tekoälyyn, jossa painottuu yksilön ja yhteiskunnan hyöty. Aloitteelle on asetettu seuraavat tavoitteet:
1) EU:n teknologisen ja teollisen kapasiteetin vahvistaminen ja tekoälyn käyttöönoton tukeminen kansantaloudessa;
2) valmistautuminen tekoälyn tuomiin sosioekonomisiin muutoksiin;
3) sopivan eettisen ja lainsäädännöllinen kehyksen varmistaminen

Niin EU:n, jäsenvaltioiden kuin yksityisen sektorin panosta tarvitaan. Tukeakseen yhteisiä ponnisteluja komissio lisää investointeja tekoälyyn tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma Horisontti 2020:n puitteissa noin 1,5 miljardiin euroon vuoden 2020 loppuun mennessä. Mikäli jäsenvaltioiden ja yksityisen sektorin arvioidut sijoitukset toteutuvat, tarkoittaisi se komission näkemyksen mukaan yli 20 miljardia euroa vuosien 2018-2020 aikana.

Komissio on perustanut asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa Euroopan tekoälyallianssin (AI Alliance). AI Alliance on sidosryhmäkonsultoinnin foorumi, jossa

kommentoidaan eri raporttien luonnoksia. Komissio ja tekoälyn korkean tason asiantuntijatyöryhmä selvittävät ja kirjoittavat raportteja joita kuka tahansa voi kommentoida AI Alliancessa.

**Komission tiedonanto: Tekoälyn koordinoitu toimintasuunnitelma (KOM(2018)795 final)**

Tiedonannossa kuvataan koordinoitu toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena on maksimoida tekoälyinvestointien vaikuttavuus EU- ja kansallisella tasolla, rohkaista synergioita ja yhteistyötä EU:ssa, vaihtaa tietoja parhaista käytännöistä ja määrittää yhdessä toimia jotka varmistavat globaalisti kilpailukykyisen EU:n.

Koordinoidun toimintasuunnitelman on tarkoitus toimia strategisena kehikkona kansallisille tekoälystrategioille. Jäsenmaita kannustetaan kehittämään omat kansalliset tekoälystrategiat vuoden 2019 puoliväliin mennessä. Tiedonannossa todetaan, että Suomella, Ranskalla, Ruotsilla, Iso-Britannialla ja Saksalla on jo kohdennetut kansalliset tekoälystrategiat.

Tiedonanto jakautuu tavoitteiden kuvauksen jälkeen kuuteen temaattiseen osaan: julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö ja rahoitus; tutkimus ja testausalueet; osaaminen ja koulutus; etiikka ja lainsäädäntö; sekä data ja turvallisuus. Tekoälyn koordinoitua toimintasuunnitelmaa on kuvattu tarkemmin E-kirjeessä E 118/2018 vp.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

**Kansallinen valmistelu**

Tekoälyn koordinoitu toimintasuunnitelma (KOM(2018)795 final), E 118/2018 vp:
Elinkeinopolitiikkajaosto (EU13) 22.1.2019
Sisämarkkinajaosto (EU8) 22.1.2019
Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU20) kirjallinen menettely 21.1.-23.1.2019
Viestintäjaosto (EU19) kirjallinen menettely 18.1.-22.1.2019
Työllisyysjaosto (EU29) kirjallinen menettely 25.1.-28.1.2019

MINVA-paketti:
EU19-viestintäjaosto; kirjallinen menettely 18.2.-19.2.2019
EU-ministerivaliokunta 22.2.2019

**Eduskuntakäsittely**

E-kirje tekoälyn koordinoidusta toimintasuunnitelmasta, E 118/2018 vp; käsittely on meneillään eduskunnassa

MINVA-paketti:
Suuri valiokunta 22.2.2019

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

**Taloudelliset vaikutukset**

Komissio asettaa tekoälyn lähestymistapatiedonannossaan tavoitteeksi, että Euroopan unionissa julkiset ja yksityisen sektorin investoinnit tekoälyyn nousisivat 20 mrd euroon vuosittaiselle tasolle seuraavan vuosikymmenen aikana ja ehdottaa, että seuraavalla ohjelmakaudella 2021-2027 Unioni investoi tekoälyyn vähintään 1 mrd euroon vuosittain Horisontti Eurooppa- ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelmista. Tekoälytoimia rahoitettaisiin EU-rahoitusta vastaavalla määrällä osallistuvien jäsenvaltioiden rahoituksella. Tässä vaiheessa ei ole mahdollista tehdä arviota tarkoista kustannuksista ja niiden jakautumisesta, koska käytettävien rahoitusvälineiden osalta neuvottelut ovat käynnissä osana EU:n monivuotisen rahoituskehyksen (2021-2027) kokonaisuutta.

**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

**Asiakirjat**

KOM(2018)795 final
COM(2018) 237 final
Puheenjohtajan tausta-asiakirjoja epäviralliseen ministerikokoukseen ei ole vielä toimitettu

**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Liikenne- ja viestintäministeriö, erityisasiantuntija, Lotta Engdahl puh. 0295 34 2005, lotta.engdahl@lvm.fi

**EUTORI-tunnus**

**Liitteet**

**Viite**

LIITTEET

| | |
|---|---|
| Asiasanat | Euroopan digitaalistrategia, sähköinen viestintä, tietoyhteiskunta, viestintäpolitiikka, sisämarkkinat |
| **Hoitaa** | **LVM, TEM, UM** |
| Tiedoksi | EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM |